

KONTROLSARAKSTS VALSTU KONTAKTPUNKTIEM

*noderīga informācija
pacientiēm par pārrobežu
veselības aprūpi¹*

① Pacientu tiesības uz pārrobežu veselības aprūpi

1.1 Pacientu tiesības un iespējas

- ✓ Izskaidrojiet pacientu organizācijām, ko tieši nozīmē tiesības uz pārrobežu veselības aprūpi*.
- ✓ Precīzi izskaidrojiet, ka pastāv divi veidi, kā saņemt pārrobežu veselības aprūpi*: saskaņā ar Direktīvu 2011/24/ES* un saskaņā ar Sociālās nodrošināšanas regulām (EK) Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009*.
- ✓ Sniedziet informāciju gan par Direktīvas 2011/24/ES*, gan par Sociālās nodrošināšanas regulu (EK) Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009* piemērošanas jomu (materiālo un teritoriālo piemērošanas jomu, kā arī aptverto personu loku).
- ✓ Sniedziet informāciju par abu ES tiesību aktu vispārējiem principiem. Piemēram:
 - *“Saskaņā ar Sociālās nodrošināšanas regulām (EK) Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009 pacientiem ir tiesības saņemt izmaksu atlīdzināšanu par ārstēšanu ārvalstīs tādā apmērā, kādā izmaksas tiktu atlīdzinātas, ja pacients būtu apdrošināts šīs valsts sociālās nodrošināšanas sistēmā.”*
 - *“Direktīvā 2011/24/ES paredzēts, ka pacientiem ir tiesības uz izmaksu par ārstēšanu ārvalstīs atlīdzināšanu tādā apmērā, kādā izmaksas tiktu atlīdzinātas, ja ārstēšana tiktu veikta pacienta piederības valstī.”*
- ✓ Izskaidrojiet, ka pastāv nepārprotama atšķirība starp neplānotu* un plānotu* ārstēšanu ārvalstīs.
- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par to, attiecībā uz kuru veselības aprūpes veidu ir nepieciešama iepriekšēja atļauja* (gan saskaņā ar Sociālās nodrošināšanas regulām (EK) Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009*, gan saskaņā ar Direktīvu 2011/24/ES*).
Ja publiski ir pieejams to veselības aprūpes veidu saraksts, attiecībā uz kuriem ir nepieciešama iepriekšēja atļauja, būtu jāatsaucas uz šo sarakstu vai jānodrošina šā saraksta publikācija.*
- ✓ Sniedziet informāciju par to, kādās situācijās iepriekšējas atļaujas* pieprasījums ir jāapstiprina nacionālajam veselības dienestam* / veselības apdrošinātājam* (*proti, ja ārstēšanu sedz saskaņā ar pacienta piederības valsts sociālās nodrošināšanas tiesību aktiem un ja to šajā valstī nevar sniegt medicīniski pamatotā laikā*).
- ✓ Precīzi izskaidrojiet pacienta tiesības saskaņā ar Sociālās nodrošināšanas regulām* un Direktīvu 2011/24/ES* pilnā apmērā vai daļēji saņemt ārvalstīs radušos izmaksu atlīdzināšanu no sava nacionālā veselības dienesta* / veselības apdrošinātāja*.
- ✓ Sniedziet informāciju par izmaksu atlīdzināšanu un izmaksām gan saskaņā ar Sociālās nodrošināšanas regulām (EK) Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009*, gan saskaņā ar Direktīvu 2011/24/ES*.

- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par piemērojamajām sūdzību procedūrām un kompensācijas pieprasīšanas mehānismiem.
- ✓ Informējiet par tādām iespējamām tiesībām un iespējām saņemt ārstēšanu ārvalstīs, kas izriet tikai no valsts tiesību aktiem, piemēram, saskaņā ar valsts veselības aprūpes projektiem, kas paredzēti pierobežas reģioniem.

1.2. Direktīvas 2011/24/ES* un Sociālās nodrošināšanas regulu* salīdzinājums

- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par to, ka abi veidi, kā saņemt veselības aprūpes pakalpojumus, rada atšķirīgas sekas attiecībā uz segto veselības aprūpes pakalpojumu klāstu, ārstēšanas saņemšanas nosacījumiem, kā arī saistītajiem finansiālajiem aspektiem.
- ✓ Sniedziet vispārīgu informāciju par pārrobežu veselības aprūpes* priekšrocībām un trūkumiem gan saskaņā ar Direktīvu 2011/24/ES*, gan saskaņā ar Sociālās nodrošināšanas regulām (EK) Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009*.
- ✓ Uzsveriet atšķirības attiecībā uz piemērojamajām likmēm un maksājumu veikšanas metodēm gan saskaņā ar Direktīvu 2011/24/ES*, gan saskaņā ar Sociālās nodrošināšanas regulām (EK) Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009*.
- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par Sociālās nodrošināšanas regulu (EK) Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009* prioritāti gadījumos, kad ir izpildīti nosacījumi iepriekšējas atļaujas* piešķiršanai saskaņā ar šo regulu noteikumiem, ja vien pacients nav iesniedzis nepārprotamu pieprasījumu.

② Plašāks veselības aprūpes pakalpojumu klāsts

- ✓ Sniedziet ārvalstu pacientu organizācijām informāciju par jūsu valstī pieejamo ārstēšanu. Turklāt vietējām pacientu organizācijām sniedziet informāciju par citās ES*/EEZ* valstīs pieejamo ārstēšanu. Savāciet šo informāciju kopā ar valsts kontaktpunktu* attiecīgajā valstī.
- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par pacientu iespējām saskaņā ar Sociālās nodrošināšanas regulām Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009* saņemt iepriekšēju atļauju* ārstēšanai, kuru nesedz pacienta piederības valsts* sociālās nodrošināšanas sistēma, taču kura ir iekļauta ārstēšanas saņemšanas valsts* sociālās nodrošināšanas tiesību aktos paredzēto slimības pabalstu klāstā.

Informējiet pacientu organizācijas par to, ka gadījumā, ja ārstēšana ir minēta Sociālās nodrošināšanas regulās* vai Direktīvā 2011/24/ES*, šai ārstēšanai ir jābūt iekļautai to slimības pabalstu klāstā, kuri tiek segti pacienta piederības valsts* sociālās nodrošināšanas sistēmas ietvaros (*piem., attiecībā uz pienākumu apstiprināt iepriekšējas atļaujas**

pieprasījumu nepamatotas kavēšanās gadījumā); ārstēšanas norisei ārvalstīs nav jābūt identiskai. Ja attiecīgā ārstēšana tiek segta, pacientam ir tiesības saņemt līdzvērtīgu ārstēšanu ārvalstīs, pat ja ārstēšana tiek nodrošināta, izmantojot jaunus paņēmienus un metodes vai alternatīvas procedūras. Tomēr šiem paņēmieniem ir jābūt balstītiem uz mūsdienīgām un zinātniski pamatotām atziņām starptautiskā līmenī. Turklāt ārstēšana ir jāuzskata par parastu ārstēšanu, ņemot vērā valsts un starptautiskās zinātnes atziņas (sk. *spriedumu Smits-Peerbooms, C-157/99*).

- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par piederības dalībvalsts* iespējām pieņemt lēmumu par citu saistīto izmaksu atlīdzināšanu, piemēram, par uzturēšanās un transporta izmaksu atlīdzināšanu vai tādu papildu izmaksu atlīdzināšanu, kas var rasties personām ar invaliditāti, saskaņā ar Direktīvas 2011/24/ES 7. panta 4. punktu.
- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par to, ka Direktīva 2011/24/ES* ir vērsta uz valstu sadarbības veicināšanu (piem., veidojot Eiropas references tīklus* vai e-veselības sistēmu), lai pacientiem, kuriem ir vajadzīga specializēta ārstēšana vai kuriem ir retas slimības, piedāvātu iespēju izvēlēties no plašāka veselības aprūpes sniedzēju loka un vieglāk piekļūt alternatīvai vai specializētai ārstēšanai ārvalstīs.

③ **Piekļuve veselības aprūpei ārvalstīs**

- ✓ Sniedziet informāciju par gaidīšanas sarakstiem.
- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par iespējamo nepieciešamību pēc vispārējās prakses ārsta* nosūtījuma specializētas ārstēšanas gadījumā.
- ✓ Sniedziet informāciju par iespējamiem ierobežojumiem attiecībā uz ārvalstu pacientu hospitalizāciju.
- ✓ Sniedziet informāciju par slimnīcu pieejamību jūsu valstī.

④ **Ir svarīgi, lai pacienti būtu labi sagatavoti**

- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par to, ka ir svarīgi, lai pacienti būtu labi informēti un labi sagatavoti pirms veselības aprūpes iespēju meklēšanas ārvalstīs.

Pirms lēmuma pieņemšanas par pārrobežu veselības aprūpi

- *Pirms ceļošanas uz ārvalstīm, lai meklētu ārstēšanas iespējas, pacientiem ir jāizpēta informācija par savām tiesībām un iespējām saistībā ar pārrobežu veselības aprūpi* gan saskaņā ar Sociālās nodrošināšanas regulām*, gan saskaņā ar Direktīvu 2011/24/ES*.*

- Pacienti ir jābūt labi informētiem par finansiālajām sekām un izmaksu atlīdzināšanas nosacījumiem.
- Pacienti ir jābūt labi informētiem par ārstēšanas izmaksām, kuras tiem būs jāsedz kā privātās veselības aprūpes pacientiem un jāsedz pašiem.
- Pacienti ir jābūt informētiem par to, ka bieži vien var būt nepieciešama iepriekšēja atļauja* no pacienta valsts nacionālā veselības dienesta* / veselības apdrošinātāja*.
- Pacientam ir jābūt informētam par to, ka tad, ja viņš/viņa ceļo bez savas valsts nacionālā veselības dienesta* / veselības apdrošinātāja* izsniegtas derīgas Eiropas S2 veidlapas*, viņam/viņai būs jāapmaksā ārstēšana kā privātās veselības aprūpes pacientam. Pacients var pieprasīt izmaksu atlīdzināšanu ar atpakaļejošu datumu tikai pēc atgriešanās savā piederības valstī.
- Pacientam ir jāizpēta informācija par ārstēšanu, kuru viņš/viņa vēlas saņemt, kā arī par veselības aprūpes sniedzēju vai slimnīcu, kuru viņš/viņa vēlas apmeklēt.
- Pacientam ir jāizpēta informācija par to, vai būs nepieciešams vispārējās prakses ārsta* nosūtījums.
- Pacientam ir jābūt informētam par privātās ceļojuma apdrošināšanas vai papildu veselības apdrošināšanas nozīmi.

Pirms ceļošanas uz ārvalstīm, lai saņemtu ārstēšanu

- Pacienti ir jābūt labi informētiem par savām tiesībām sniegt informētās personas piekrišanu.
- Pacienti ir jābūt informētiem par to, cik svarīgi ir organizēt medicīniskās kartes nodošanu ārvalstu veselības aprūpes sniedzējam, un par to, ka, iespējams, būs jāorganizē šīs medicīniskās kartes tulkošana.
- Pacienti ir jābūt informētiem par to, ka, iespējams, būs pašiem jāorganizē mutiskā tulkošana gadījumos, kad pacients nerunā tajā pašā valodā, kādā runā veselības aprūpes sniedzējs vai medicīniskais personāls ārvalstīs.
- Pacienti ir jābūt informētiem par to, cik svarīgi ir organizēt turpmāku aprūpi pēc atgriešanās savā piederības valstī, lai nodrošinātu ārstēšanas nepārtrauktību.

Ārstēšanas laikā ārvalstīs

- Pacienti ir jābūt informētiem par to, cik svarīgi ir, lai ārstējošais veselības aprūpes sniedzējs ārvalstīs rakstiski vai elektroniski dokumentētu ierakstus medicīniskajā kartē.
- Pacienti ir jābūt informētiem par to, cik svarīgi ir savākt un saglabāt visus dokumentus, kurus viņiem vēlāk vajadzēs uzrādīt savas valsts nacionālajam veselības dienestam* / savam veselības apdrošinātājam*, lai panāktu izmaksu atlīdzināšanu. Atsevišķos gadījumos pacientam būs jānodrošina šādu dokumentu tulkojums.

Pēc ārstēšanās ārvalstīs

- Pacienti ir jābūt informētiem par savām tiesībām, ka par viņu ārstēšanu tiks noteiktas tādas pašas cenas kā par vietējo pacientu ārstēšanu.
- Pacienti ir jābūt informētiem par to, cik svarīgi ir informēt ārstējošo veselības aprūpes sniedzēju gadījumā, ja pacients plāno savā piederības valstī izmantot jebkādu minētā ārstējošā veselības aprūpes sniedzēja izrakstītu recepti.
- Pacienti ir jābūt informētiem par to, cik svarīgi ir organizēt, lai ārvalstīs ārstējošā veselības aprūpes sniedzēja dokumentētie ieraksti medicīniskajā kartē tiktu nodoti pacienta veselības aprūpes sniedzējam(-iem) viņa/viņas piederības valstī.

⑤ Eiropas references tīkli

- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par to, ka pastāv Eiropas references tīkli*.

⑥ Pacientu organizācijas

- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par to, ka pastāv Eiropas Pacientu forums, kā arī par tā uzdevumiem.
- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par iespēju sazināties ar valsts kontaktpunktu* citā ES*/EEZ* valstī, lai iegūtu detalizētāku informāciju par pacientu organizācijām šajā valstī.

⑦ Pacientu tiesības

- ✓ Sniedziet pacientu organizācijām informāciju par pacientu tiesībām uz pārrobežu veselības aprūpi* saskaņā ar Direktīvu 2011/24/ES*.

Tostarp par tiesībām:

- *saņemt informāciju no valsts kontaktpunkta* gan pacienta piederības valstī*, gan ārstēšanas saņemšanas valstī*;*
 - *sniegt informētās personas piekrišanu un saņemt noteiktu informāciju no veselības aprūpes sniedzēja ārvalstīs;*
 - *uz tādu pašu maksu, kādu piemēro vietējiem pacientiem;*
 - *uz personas datu aizsardzību;*
 - *uz piekļuvi medicīniskajai kartei un tās nodošanu;*
 - *uz pārredzamām sūdzību izskatīšanas procedūrām un kompensācijas pieprasīšanas mehānismiem;*
 - *uz slimnīcu pieejamību.*
- ✓ Sniedziet ārvalstu pacientu organizācijām informāciju par jūsu valsts tiesību aktos paredzētajām pacientu tiesībām. Turklāt vietējām pacientu organizācijām sniedziet informāciju par pacientu tiesībām citās ES*/EEZ* valstīs. Savāciet šo informāciju kopā ar valsts kontaktpunktu* attiecīgajā valstī.

⑧ Valstu kontaktpunkti

- ✓ Informējiet pacientu organizācijas par to, ka pastāv valstu kontaktpunkti (VKP), kā arī par to uzdevumiem.
- ✓ Izskaidrojiet, ka informācija, kas ir jānodrošina VKP pacienta piederības valstī* vai piederības dalībvalstī*, un informācija, kas ir jānodrošina VKP ārstēšanas saņemšanas valstī*, ir atšķirīga.

